Raad 7 november 2022
Begrotingbijdrage 1e termijn

Datum 7 november 2022
Auteur Ben Schulte

Voorzitter

We bespreken deze begroting van Westervoort in een zeer woelige tijd met veel grote problemen: klimaat- en biodiversiteitscrisis, oorlog op ons continent met stijgende energieprijzen als direct gevolg voor ons, desinformatie, verminderd vertrouwen in de overheid en last but not least een tweedeling in de maatschappij tussen degenen die het goed hebben en zij die op een of andere manier pech hebben. *Voor de huishoudens die dreigen te bezwijken onder de hoge energierekening stellen we een noodfonds voor naar het model, zoals in Zevenaar voorligt*.

Bij de bespreking op 18 oktober heb ik Westervoort vergeleken met een klein scheepje op de woelige baren van een onrustige oceaan, met daarbij de vraag of dit scheepje wel voldoende zeewaardig zou zijn.

Ik heb opgezocht wat **zeewaardig** is en de belangrijkste drie elementen zijn: 1. Spullen voor pech onderweg, 2 spullen en kennis voor navigatie en 3 alles wat met stuurmanskunst te maken heeft op zee.
Op die drie aspecten is de vergelijking met Westervoort goed te maken.

1. Ons weerstandsvermogen hebben we nodig bij pech: kleine of grote tegenvallers. Dat is nog niet op orde, maar gaat financieel de goede kant op. Qua voorzieningenniveau en de staat van onderhoud van wegen en groen in ons dorp mankeert er nog wel wat. Een betere en genuanceerdere risico-paragraaf is ons voor volgend jaar in het vooruitzicht gesteld. Tegenvallers komen in een kleine gemeente immers extra hard aan.
2. Voor de te varen route is een duidelijke koers met een dashboard aan meetgegevens nodig. Aan die meetgegevens wordt door de auditcommissie gewerkt en daar hebben we vertrouwen in. De duidelijke koers hadden we, als vertaling van het coalitie-akkoord in deze begroting al verwacht, maar die ontbreekt helaas. Ik zal hierna, zoals beloofd, vanuit de GroenLinks visie de doelen en prioriteiten in de begroting duiden.
3. De stuurmanskunst is te vergelijken met de bestuurskracht van de gemeente. Na het eerste onderzoek van vorig jaar, geven we hopelijk snel de opdracht voor het vervolgonderzoek dat begin 2023 de laatste onzekerheden over de bestuurskracht weg zal moeten nemen. Net als geld, spullen en menskracht is de bestuurlijke organisatie een middel om de (maatschappelijk) doelen te bereiken en de koers vast te houden *(en is voor ons bestuurlijke zelfstandigheid geen doel op zich).*

De korte conclusie over de zeewaardigheid van Westervoort is dat die nu nog niet op orde is, maar dat er aan gewerkt wordt. In de tussentijd moeten we maar hopen op niet al te slecht weer. In slecht weer is het immers lastig de koers vast te houden en is de neiging om korte termijn beslissingen te nemen die penny-wise – pound-foolish zijn. Een heldere koers is essentieel.
Het is bovendien zaak om goede relaties te houden en aan te knopen met de naburige schepen in deze vloot, mocht de nood aan de man komen.

Contact: Ben Schulte, 06 55 15 75 83; mail: westervoort@groenlinks.nl

Voorzitter,
Dan nu de analyse van de hoofdlijnen van de begroting vanuit het GroenLinks perspectief. Daarbij gaan we uit van de drie waarden: **Menselijk, Eerlijk en Duurzaam**.

Het programmadoel van programma 1 gaat over een transparante en betrouwbare overheid in een vitale en veilige samenleving voor en met haar inwoners: faciliterend en uitdagend tot initiatief. Dat past prima bij onze waarde Menselijk en de genoemde hoofddoelen onderschrijven we ook: samenwerking met de samenleving, een positief veiligheidsklimaat en goede dienstverlening. De hierbij geformuleerde speerpunten snappen we.

- Qua dienstverlening en communicatie zien we een vernieuwde website, die hopelijk ook in de praktijk aan deze doelen bijdraagt,
- We hebben hoge verwachtingen van de uitwerking van onze participatie-visie, eind dit jaar, en
- We vertrouwen erop dat de wet open overheid goed in de praktijk wordt gebracht en inwoners en raad tijdig, proactief en transparant van informatie wordt voorzien. Ervaringen van de afgelopen jaren zorgen ervoor dat we hierop alert blijven en zonodig zullen doorvragen. De schriftelijke vragen, die ook op deze agenda staan, zijn daar een voorbeeld van.
- We missen expliciete aandacht voor de **diversiteit** in onze gemeenschap, niet als probleem, maar meer als kans en mogelijke kracht. Daarmee hoort het vooral in programma 2 thuis, maar daar treffen we het helaas ook niet aan.
- *Over het onderzoek naar de bestuurskracht heb ik net iets gezegd;*

Het programmadoel van programma 2 gaat in wezen over de zelfredzaamheid van de inwoners, zoals PvdA-collega Lippinkhof steeds benadrukt. Waarschijnlijk gaat het nog meer over de samenredzaamheid van onze gemeenschap omdat het gemeentelijk beleid de totale sociale infrastructuur betreft. Alle rest in dit programma is het uitvoeren van Rijksregelingen en wetten.

De keuzes die in dit programma gemaakt worden hebben met alle 3 onze waarden te maken:

1. Menselijk: vanuit vertrouwen en inlevingsvermogen,
2. Eerlijk: solidair en bestaanszekerheid biedend aan alle inwoners,
3. Duurzaam: langjarige relaties met ondersteuners in dit domein.

- We missen het totaaloverzicht van die sociale infrastructuur, die het vangnet vormt voor onze inwoners, inclusief de bijdrage van de verenigingen daaraan. Een herijking op dit punt van het al meer dan tien jaar oude subsidiebeleid is wat ons betreft gewenst. [Dat stond ook al aangekondigd in het overdrachtsdocument aan de nieuwe raad vanuit de organisatie, maar daar horen we niets over.].
  Partners, zoals de Herberg en Kunstwerk, met de Bibliotheek, die een duidelijke bijdrage leveren aan deze sociale infrastructuur verdienen een volwaardige structurele bijdrage in plaats van een incidentele of gehalveerd subsidie*. Extra geld vanuit het Rijk helpt daarbij*.
- Het aandeel kinderen dat in armoede opgroeit is in Westervoort relatief hoog en vraagt dus om langjarig extra aandacht. Dat zien we niet echt terug in deze begroting.
- Ondersteuning bij werk en inkomen moet uitgaan van vertrouwen. De RSD opereert gelukkig ook zo, maar in aanvulling daarop zouden we graag voorstellen krijgen voor experimenten met een soort basisinkomen.
- Onze kwetsbare inwoners die een beschermde werkplek nodig hebben, moeten die vooral houden. Voor hen is rust en continuiteit van levensbelang. Het in twijfel trekken van de huidige, goed functionerende van sociale werkvoorziening past daar niet bij.

Contact: Ben Schulte, 06 55 15 75 83; mail: westervoort@groenlinks.nl

Ons wordt een nieuw beleidskader Sociaal domein (Samen Sterk 2.0) in het vooruitzicht gesteld in 2023. De zojuist genoemde punten zijn voor ons belangrijke bouwstenen. Het percentage zelfredzame huishoudens hoort de belangrijkste indicator te zijn.

Een duurzaam gezonde leefomgeving is voor ons het programmadoel van programma 3. De speerpunten zijn nog oud en van de integrale visie op duurzaamheid, die in het eerste jaar zou moeten verschijnen, zien we helaas nog geen spoor. Ook D66 collega Op den Brouw heeft daarop gewezen. De motie daarover dienen we vanuit GroenLinks van harte mede in.
Eigenlijk is het heel simpel: zet een koers en tijdpad uit, gericht op uitfasering van fossiele energie, op nul restafval, op stijgende biodiversiteit en een totaal circulaire economie.
Het coalitieakkoord spreekt van een hoge ambitie, als voorloper, gebruik makend van proeftuinen en slimme pilots. Dat willen we graag concreet gemaakt zien.

- Wonen, bouwen en wijkontwikkeling zijn belangrijke speerpunten. Dat vinden wij ook. Het probleem is dat dit nu in de achterkamertjes van het gemeentehuis lijkt plaats te vinden. Wij als raad worden slecht meegenomen en onze inwoners weten al helemaal van niks over de voortgang bij het Nieuwhof-complex en in Westervoort Noord. Cda-collega Tap vroeg vorige raad al om bespreking van de voortgang op de woonagenda en daar sluiten we ons van harte bij aan. Transparantie en participatie op dit dossier zou beter moeten gaan in deze collegeperiode dan in de vorige, is ons middels het coalitieprogramma voorgehouden. Daar merken we nu helaas nog niets van.
- De staat van het groen is de afgelopen jaren verslechterd en het aantal bomen afgenomen. Dat afbraakbeleid moet wat ons betreft anders en is bovendien strijdig met de ambitie in coalitieakkoord en deltaplan klimaatadaptatie. Bij de bespreking van het zogenaamde integrale beleid openbare ruimte (IBOR) komt dat aan de orde. Onze inzet zal daarbij een flinke vergroening zijn, want het gaat om de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen. Daarvoor planten we de bomen en beperken we het kappen.
- Het lijkt erop dat langetermijndenken dit college niet gegeven is, getuige het college-besluit om niet het schone lucht akkoord te tekenen. We hopen dat de raad anders besluit en wel het belang van onze kinderen en kleinkinderen stelt boven het korte termijn denken van dit college. *We hebben al aangegeven daarop terug te komen.*

Kortom, voorzitter
Financieel kunnen we akkoord gaan met deze begroting en datgene wat er nu inhoudelijk ontbreekt zal binnen afzienbare tijd komen. We kijken dus uit naar

1. Duidelijke, aan doelen gekoppelde, indicatoren, via de auditcommissie
2. Een betere, genuanceerde risico-paragraaf
3. Een volwaardige uitwerking van onze particpatie-visie.
4. Het vervolgonderzoek bestuurskracht dat twijfels en onzekerheid wegneemt;
5. Het nieuwe beleidsplan sociaal domein voor maximale samenredzaamheid;
6. De integrale ambitieuze visie op duurzaamheid, met uitvoeringsplan: *zie de motie*;
7. Het integrale beleid openbare ruimte IBOR met veel groen en bomen.
8. Het hopelijk alsnog ondertekenen van het Schone Lucht Akkoord
9. De bespreking van de voortgang van de woonagenda, *op initiatief van cda en/of van ons*, ten behoeve van transparantie en participatie en zonodig bijsturen.
10. Het vangnet voor energiearmoede, wat ons betreft naar Zevenaars model *(zie de motie*)

Hoe robuust en zeewaardig het scheepje Westervoort volgend jaar daarmee dan is, en hoe stabiel het op koers ligt, zullen we bij de voorjaarsnota 2023 beoordelen en zonodig bijsturen.

Tot zover de eerste termijn.

Contact: Ben Schulte, 06 55 15 75 83; mail: westervoort@groenlinks.nl